

A GYŐRI ÍTÉLŐTÁBLA POLGÁRI KOLLÉGIUMA

Tanácselnöki vélemény (2005. 03. 17.) a bíróság kizárása, illetőleg az eljáró bíróság kijelölése iránti ügyekben folytatandó gyakorlatról

I.

Amikor az eljáró bíróság kijelöléséről nem az ítéltábla illetékességi területén működő valamely bíróságok közötti hatásköri vagy illetékességi összeütközés (lásd a későbbiekben V. pont alatt), hanem a Pp.13.§-ában meghatározott valamely kizárási ok fennállta miatt kell döntenie, a Pp.18.§-ának, illetőleg 45.§-ának együttes alkalmazásáról van szó.

Ebből következően, amikor az ítéltábla a kizárás kérdésében határoz, csak akkor dönthetne az eljáró bíróság kijelöléséről, amikor arra a 45.§.(2) bekezdése szerint felhatalmazása van:

1.) A Pp. 18. §. (2) bekezdése értelmében az ítéltábla a megyei bíróságot mint másodfokú bíróságot és a munkaügyi bíróságot érintő ok esetében határoz a kizárás tárgyában, amely rendelkezésből következően a helyi bíróság kizárása tárgyában a megyei bíróságnak mint másodfokú bíróságnak kellene döntenie.

2.) A Pp. 45. §. (2) bekezdése értelmében az ítéltábla határoz a helyi bíróság kijelölése kérdésében, ha az illetékességi területéhez tartozó valamely megye összes helyi bíróságának kizártsága miatt kell más bíróságot kijelölni.

Tehát az ítéltábla a Pp. hivatkozott rendelkezései alapján sem a helyi bíróság kizárása tárgyában, sem pedig az I/2. pont szerinti kivétellel, helyi bíróság kijelölése tárgyában nem dönthetne.

II.

Az I. pont alatt ismertetett jogértelmezés ellenére a tanácselnöki értekezlet úgy döntött, hogy *célszerűségi megfontolások* alapján a perek időtartamának

elhúzódását, a kizárási/kijelölési ügyek halmozódását elkerülendő, Győri Ítéltábla nem kíván eltérni a Legfelsőbb Bíróság által korábban – feltehetőleg a már nem hatályos Pp. 47. §. alapján - kialakított és az ítéltáblák többsége által is átvett attól a gyakorlattól hogy:

1.) A helyi bíróságot érintő kizárási ok esetében, amikor a megyei bíróság azért nem tud annak tárgyában dönteni mert nála is „kizárási ügy” keletkezett, az ítéltábla elsődlegesen a helyi bíróság kizárása és más helyi bíróság kijelölése tárgyában dönt,

2.) a kijelölendő helyi bíróságot pedig az esetleges fellebbezések elbírálására kijelölt megyei bíróság illetékességi területéről választja,

3.) ezzel együtt – mintha két együttesen általa eldöntendő kizárási/kijelölési ügy lenne előtte - az esetleges fellebbezések elbírálására másik megyei bíróságot jelöl ki.

III.

1.) A megyei bíróságot mint másodfokú bíróságot érintő kizárási ok konstatálása esetében fog csak a Győr Ítéltábla a más megye illetékességi területéhez tartozó helyi bíróság kijelöléséről határozni (II.2.), akkor azonban amikor a megyei bírósággal szemben bejelentett kizárási ok alaptalan, az ítéltábla csak a megyei bíróság kizárásnak megtagadásáról határoz, s az elsőfokú bíróságot érintő kizárási ok tárgyában már neki kell döntenie.

2.) Nem fog más megyéhez tartozó helyi bíróságot kijelölni a Győri Ítéltábla akkor, ha a „megye valamennyi bírójával szemben” előterjesztett kizárási kérelemmel kapcsolatosan beszerzett bírói nyilatkozatok alapján megállapítható, hogy – a megyei bírósággal szemben fennáll a kizárási ok, azonban - van a megyében olyan helyi bíróság, amelynek bírái az elfogultság tárgyában negatívan nyilatkoztak. Ilyenkor tehát az adott megyében ezt a helyi bíróságot kijelölve az esetleges fellebbezések elbírálására jelöl ki másik megyei bíróságot az ítéltábla.

IV.

Számos esetben előfordul, hogy olyan helyi bíróság előtt indult perben kerül fel a kijelölési/kizárási ügy az ítéltáblára – a megyei bíróságot is érintő kizárási ok miatt -, amelyben nyilvánvaló, hogy a per elsőfokú elbírálására a megyei bíróság rendelkezik hatáskörrel (pl.bírósági jogkörben okozott kár, személyiségjogi per).

Ismert olyan gyakorlat, amely szerint ilyen esetben a kijelölést végző bíróság figyelemmel van a Pp. hatásköri szabályaira is, s ennek következtében a helyi bíróság és a megyei bíróság kizárása esetében a másik megyei bíróságot mint elsőfokú bíróságot jelöli ki eljáró bíróságként.

Ezt a gyakorlatot a Győri Ítéltábla nem kívánja folytatni, ugyanis célszerűségi szempontok miatt sem kíván kijelölési/kizárási kérdések kapcsán hatásköri kérdésekben dönteni, mint ahogyan ezt a megyei bíróságok sem teszik, ha ők a kijelölő bíróság, ugyanakkor az ilyen határozatok indokolásában utalni fog arra, hogy a kijelölési döntés nem jelenti egyúttal a hatáskör tárgyában történő állásfoglalást is.

V.

1.) *Az ítéltáblát a Pp. jelenlegi szabályai hatásköri összeütközés esetére nem, kizárólag bizonyos illetékességi összeütközéseknél, és akkor is csak igen korlátozott mértékben hatalmazzák fel a kijelölésre. A 45. §. (2) bekezdése értelmében ugyanis kizárólag a területén lévő megyei bíróságok vagy a területén lévő munkaügyi bíróságok közötti összeütközés esetén dönthet az ítéltábla kijelölés kérdésében.*

2.) A Pp. 45. §. (2) bekezdés utolsó mondata értelmében a Legfelsőbb Bíróság dönt a kijelölésről minden olyan esetben, amikor a (2) bekezdés kifejezetten erre az ítéltáblát nem hatalmazza fel.

Ebből következően nem az ítéltáblához, hanem a Legfelsőbb Bírósághoz kell kijelölés végett felterjeszteni azokat az ügyeket, amikor a helyi bíróság illetőleg a megyei bíróság, a munkaügyi illetőleg megyei bíróság közötti hatásköri, az ítéltábla illetékességi területéhez tartozó helyi bíróságok közötti illetékességi összeütközés alapozza meg a kijelölés szükségességét.

3) *Ugyanez a helyzet akkor is, amikor jogerős áttételi végzés miatt olyan megyei bíróságnak kellene eljárnia az ügyben, amelynek a kizárásáról a Pp. 13. §. (1) bekezdése alapján az arra illetékes bíróság már döntött.*

Ebben az esetben a kizárt megyei bíróságnak természetesen *nem kell újra a kizárása tárgyában indítványt tenni*, csupán utalni kell a felterjesztésében a korábbi határozatra.

(Példa az az eset, amikor a helyi bíróság hatásköri okból olyan megyei bírósághoz tette át az ügyet, amelynek kizárásáról korábban ebben az ügyben az ítéltábla már határozott, s ezt követően a megyei bíróság valamennyi bírása elfogultsági bejelentést tett. .)

VI.

Nem helytálló az azon érvelésen alapuló felterjesztés, amely szerint a helyi bíróság az előtte a megyei bíróság ellen indított kártérítési per intézéséből a Pp. 13. §. (1) bekezdés a.) pontja alapján azért kizárt, mert a Bszi. 19. §. (5) bekezdése, 20. §-a

szerint a helyi bíróság nem, csakis a megyei bíróság a jogi személy, s a 2004. évi 3. számú OIT szabályzat 7. §-a értelmében a helyi bíróságok a megyei bíróság szervezeti egységei.

A 13. §. (1) bekezdés a.) pont eljárásjogi értelmezésében a fél fogalma alá kizárólag a megyei bíróság vonható, ugyanis az eljárásjog a helyi bíróságot önálló fórumként szabályozza, így eljárásjogi kérdésekben ez a lex specialis a hivatkozott jogszabályi rendelkezésekhez képest.

Az ilyen jogértelmezésen alapuló kijelölési kérelmek esetében az ítélőtábla a helyi bíróság kizárását meg fogja tagadni.

Nyilvánvalóan más a helyzet, ha a helyi bíróság valamennyi bírója a megyei bíróság ellen előtte indított perben a Pp. 13. §. (1) bekezdés e.) pontja alapján kezdeményezi kizárását.